

est, i en concurrència amb *panir* 'privar o defraudar d'alg. c.' [1266], aquest en textos de l'E.; encara més sovint *pan* «gage, nantissement», també de l'E. i del N. [1214] (de tota manera no estrany al Centre, un *paner* a Blois, 1292). En la forma indicada la filiació semàntica des del llatí és clara. És el mot francès del qual es manlevà l'angl. *pawn* 'penyora', i en relació amb l'al. *pfand*.

¹ Dels *Records d'un excursionista*, «trigarán anys y panys»; en un altre passatge d'aquest llibre veig imprès «devia fer anys y apany» (113); però, no trobant-se això enlloc més, potser és mera err. tip. (passat que es partís d'una frase variada com *anys ha i ha panys*).

Panyar, V. *pany* *Panyatge* 'mala herba' pall., encruament del gascó *arraija* 'cugula' (< AVENA ERRÀTICA, veg. el meu *Voc. Ar.*) amb *panissola* (> *pañi*) que designa una mala herba semblant *Panyer(a)* per *pan(i)er(a)* gallicisme intolerable i castellanisme inútil per *draper Panyet*, *panyeter*, V. *pany*, *Panyo*, V. *pany* *Panyol*: castellanisme intolerable per *pallol* (PALLI)

+PANZOLLA, cal fer una recerca sobre aquest mot, com sigui que cap dels quatre erudits que hi han intervingut no és de fiar en el que en diu; i àdhuc convé rectificar el que, refiant-nos-en massa, hem posat de *mandolla* en el vol. v, 323a5-18 (i *DECH* v, 902n.5), tot i ser raonable si les dades fossin fidedignes. Encara que l'informe de *mandolla* a la Vall d'Aneu, prové de l'excel·lent corresponsal que l'I. E. C. tenia a Borén, ha passat pel mal canal de Griera, que ens el dóna (*BDC* XVI, 8) com a equivalent de *cerro* (manat de cànem que es posa a la filosa en disposició de filar); i Griera en dóna una etimologia *MANUCIOLA, impossible fonèticament i sense base semàntica (car això seria 'maneta, manivella'), que ja Krüger va rebutjar.

Suposant que Griera no torcés gens el sentit i forma del mot (cosa insegura, sobretot quan s'enfila per una de les seves pseudo-etimologies), tindria raó Krüger en relacionar-hi un mot aranès, i sobretot un *panzóla* que ell mateix degué recollir a l'alta Ribagorçana (Sanet), justament amb el sentit de 'cerro' (*VKR* VIII, 263, 255), i llavors cal relacionar-ho, com ho vaig fer en el *DECH*, amb el complex i difícil problema etimològic del cast. MAZORCA (*DECH*).

Però sobretot la dada aranesa de Krüger ha de ser inexacta, car es tractaria d'un mot en la forma *bandúfo* 'cabdell per filar', a Gessa, i justament les meves enquestes de Gessa foren exhaustives, anys seguits, amb un subjecte vell, de primer ordre, i no sols no va sortir tal mot allí ni en cap altra enquesta aranesa, sinó que la terminació -o és impossible en aranès, i el mot presenta estranya identitat amb el cast. *bandullo* 'mena d'embotit', que hom atribuïa a VENTRICULUS: per això Moll atribuï aquest ètímon a *mandolla* (*RFE* XXV, 115), altra idea insostenible (com dic allà) absurda semànticament; és de témer que hi hagué un gros malentès entre Krüger i el seu informant de Gessa, per

no entendre's bé dialogant en castellà. Tampoc del mot *panzóla* que ens dóna només Krüger, de Sanet, no ens en podem fiar del tot: ell mateix ens reporta l'informe de Violant (en el *Flamicell* veí): «pesal: quantitat de canells o *pancelles* que es comprometien a filar».

Pancella no coincideix fonèticament amb *panzóla*, si bé els atribueixen sentit igual; és possible que tots dos tinguin raó i hi hagi la doble variant; i llavors tant l'etimologia de Krüger, relacionant-ho amb *maníl* «écheveau», pròpiament 'manat, manoll' (que Rohlf's troba a l'Arieja, *RLiR* VII, 166), com en una forma o altra, la connexió que insinuava jo amb el complicat problema del cast. *mazorca*, serien més o menys completament, encertades. Malauradament també pot ser que *pancella* o *panzóla* siguin formes inexactes i tot sigui u, amb mala notació de l'un o de l'altre (Violant no sabia distingir gràficament els sons s i z, i les notacions d'un o de tots dos, no sempre eren irreprotxables). ¿*Pancella* potser sortiria de PANITICE 'cosa voluminosa', més aviat que de PANICELLA? Cal investigar de nou sobre el terreny, abans de pronunciar-se sobre l'entitat i origen d'aquests mots.

PAÓ, 'Pavo cristatus, ocell de gran parencia', del ll. PAVO, -ONIS, id.; la variant PAGO, més popular en les terres del Sud, ve de la forma llatina PAVUS, per via mossàrab. □ 1.ª doc.: *paó* S. XIII; *pago* S. XIV.

«Con hagren menjat e degren fer gràcies a Déu, un burguès de la ciutat --- tramès un *pahó* enlardat e cuyt al bisbe, qui encara no era levat de taula; lo bisbe tornà altra vegada menjar, e menjà del *pahó* --- e sentí en son ventre algun destemprament, per ço cor havia massa menjat ---» (i el mot hi surt encara quatre vegades); «Lo Leho, per consell de Na Renart, féu porter del *Pahó*, qui sent¹ fortment»; Llull (*Blanq.*, *NCl.* I, 98.15; *Merav.* II, 137); «si <de> bestiar d'algu, o d'ouques o de *paons* i de gallines o d'altres aus domèstiques, nexen poylins, jònecs, aynels, cabrits ---», *CostTort.* (Ol., p. 422); «menjar --- de tota volateria exceptat de *pahons*» en unes ordenacions atribuïdes a Pere el Gran (Carreras Candi, *MiscHiCat.* II, 310; cf. *CoDoACA* VI, 7) que altres atribueixen als altres Peres (tanmateix hi ha alguna altra prova d'aquest); «a vegades occien hom per son haver, axí com fan ab lo *pahó*, per ses belles plomes», Jahuda Bonsenyor; i en altres medievals encara, en particular els diccs. de JMarc (1043) i Aversó (1212) que el posen entre molts rims de mots coneguts en -ó.

Però la forma *pago* no està menys ben establerta, ja des del S. XIV: «varieig les carns segons temps, car en estiu menç polls tenres --- en la primavera, *pagos*, faisans, grues e ouques; e adés en lo pascal, no ús de totes salses, sinó les espesses, bollides, o salsa de *pago*, e luxell ---», Eiximenis (*Terç*, § 354, *NCl.* VI, 51.12, 51.14; en canvi, sembla que en el cap. § 499 porta «el *paó* dóna plomes qui són quaix angelicals», *NCl.* VI, 138.8); «elles --- gros capó --- ab bona salsa; perdius, faisans, tords grassos, tortres, guatles e alguns *pagos*, entre setmana és llur vianda ---», BMetge (*Som-*